

Mijn naam is Jos van de Sande, ik ben arts Maatschappij en Gezondheid en spreek vanuit het Artsenforum Gezondheid, Natuur en Milieu, een forum dat in 2017 vanuit Brabant is ontstaan en bestaat uit artsen die zich ernstig zorgen maken over de risico's van de intensieve veehouderij voor de volksgezondheid. Overigens ben ik medisch adviseur van Q-uestion (de vereniging van Q-koorts-patiënten).

Allereerst hartelijk dank voor uw uitnodiging om hier vanavond het woord te voeren.

De rapporten VGO 2 en VGO 3 en daarna ook nog de gespecificeerde onderzoeken voor enkele provincies hebben de basis gelegd voor een voorlopige stop op de geitenhouderij in 9 provincies. Na Limburg in december 2018 zijn dit jaar Flevoland en Friesland nog gevolgd en onlangs is de stop hier in Limburg nog met een half jaar verlengd.

Vanuit de geitenhouderij is veel weerstand ontstaan op deze geitenstop, heel begrijpelijk, maar tegelijkertijd hebben situaties waarin boeren al eerder een vergunning hadden aangevraagd of waarin al dan niet reële toezeggingen waren gedaan of waar boeren zogenaamd van rechtswege een vergunning hebben ontvangen **veel ongerustheid** bij de bevolking veroorzaakt. Je zult maar extra gezondheidsrisico moeten lopen omdat de gemeente een puinhoop maakt van de vergunningverlening denk je als je de uitzending van Zembla van 9 mei hebt gezien. (En dat komt helaas niet alleen in de gemeente Maasdriel voor!). Er zal maar mogelijk een nieuwe vergunning doorgedrukt worden omdat zogenaamd de gezondheidssituatie van de bevolking slechts op papier verbeterd zoals mogelijk hier in Altweeterheide. Dan voel je je als burger toch bekocht! Dit schaadt ernstig het vertrouwen van burgers in de overheid.

En overigens komt die ongerustheid van de bevolking beslist niet alleen door de ophef in de media over dit onderwerp maar ook doordat mensen in de omgeving van geitenstallen zélf constateren dat er nogal wat dorpsgenoten in hun omgeving met longklachten kampen, zo weet ik uit eigen ervaring. De Rijksoverheid had natuurlijk al lang met maatregelen moeten komen. Maar de provincies hebben nu hun verantwoordelijkheid genomen waarvoor hulde!

De weerstand uit de geitenhouderij leidt verder bij deze sector nogal eens een tot verkeerde interpretatie van de wetenschappelijke inzichten. Terwijl er in het onderzoek ruim voldoende reden is om van een robuuste associatie tussen geitenhouderij en gezondheid te spreken. Die relatie is namelijk in drie opeenvolgende onderzoeken aangetoond over een periode van maar liefst 7 jaren (2010-2016). En die relatie leidt hoe dan ook -voor die inwoners binnen die 2 kilometer van een geitenstal wonen- tot een verhoogde kans op longontsteking van 20% – 50% en niet slechts een paar procenten. U kunt het ook hoofdonderzoeker Prof. Heederik op Zembla (in de uitzending van 9 mei jongstleden) horen zeggen. Ik moet die verkeerde interpretaties helaas heel vaak uitleggen.

Als u hoort dat het aantal longontstekingen slechts enkele procenten gestegen is vanwege de geitenhouderij dan klopt dat voor het geval dat we alle inwoners van de provincie in de noemer zetten. Het probleem wordt dan weggemiddeld zoals ik dat noem. Maar we moeten het hier **niet** hebben over het risico voor **alle** inwoners van de provincie. Het gaat om de inwoners die feitelijk het risico lopen en tot 2 kilometer vanaf een geitenstal wonen: voor hén is de kans op longontsteking dus met 20% – 50% gestegen.

Zo ontstaat er weer druk op de politiek om toch **uitbreidingsruimte** te scheppen voor de geitenhouderij ... echter op het verkeerde moment! De veroorzakende boosdoener van de longontsteking is helaas -ondanks uitgebreid onderzoek- nog niet gevonden. Dat betekent dat **boeren** -ook al zouden ze het graag willen- **nu onmogelijk voorzorgen kunnen nemen** om het meest actuele gezondheidsrisico weg te nemen namelijk die kans op een longontsteking. Het is dan ook sowieso **niet** aan te bevelen om **op dit moment** uitbreidingen van het aantal dieren toe te staan. Zelfs niet als extra voorzieningen voor andere gezondheidsbedreigingen misschien positief zouden kunnen uitvallen. Achteraf zou dat namelijk wel eens een hele **verkeerde investering** kunnen zijn geweest. Wij moeten **wachten tot nader onderzoek** meer helderheid verschaft en **werkelijke preventie** mogelijk maakt! De **afwijkingmogelijkheid** -zoals dat in het Statenvoorstel heet- om uitbreidingen van het aantal dieren toe te laten **lost voor ons actuele gezondheidsprobleem niets op en werkt mogelijk zelfs averechts!**

Die stop op de geitenhouderij is er dus niet voor niets gekomen. Er is sprake van een flink extra gezondheidsrisico voor omwonenden binnen de 2 kilometer van een geitenstal. Onze gezondheid heeft daarom recht op een complete voorlopige stop op de geitenhouderij! Een gemeente die nu een uitbreiding toestaat laat willens en wetens het economisch belang van een enkeling prevaleren boven de gezondheid van haar burgers. En bovendien: **als we verkeerd investeren heeft deze “gecontroleerde uitbreidingsruimte” voor onze gezondheid niets opgeleverd** en brengt het toegenomen aantal dieren alleen meer negatieve consequenties voor onze gezondheid met zich mee! Dus nu geen alternatieven die in de toekomst tot meer dieren kunnen leiden in de directe omgeving van onze bevolking.

Overigens ben ik van mening dat u als gemeentebestuur samen met Rijk en Provincie nu absoluut de grenzen moet gaan bepalen t.a.v. de hele veehouderij in de nabijheid van onze bevolking en dat oude vergunningen die meer dan twee jaar niet benut worden moeten worden ingetrokken. We moeten voorkomen dat onze volksgezondheid nog meer onder druk komt te staan door de steeds grotere concentratie van dieren op een steenworp afstand van onze burgers! Een bestuur moet overigens niet allereerst handelen naar de letter maar naar de geest van de wet. Anders zullen burgers in de toekomst steeds vaker het openbaar bestuur bij de rechter ter verantwoording roepen.

Dank voor uw aandacht.